

Kopi for Kapslump

Ammundsen
Sluzen

Erling Angell

om sin tid i selskapet
særlig om perioden 1909 - 1925.

Angell begynte som volontør, 15 år gammel, i Actieselskabet Østlandske Petroleumscompagni den 1. oktober 1909. Kontorene var da i Prinsensgt. 3 A, hvortil de var flyttet fra Skippergt. 19 (1900 - 1905). Østlandske eide gården og hadde kontorer i 1. etasje og i 2. etasje (revisjon og disponent). Hertil kom i 4. etasje et spiseværelse og vaktmesterbolig. 3. etasje var bortleiet til Peter Duborghvin en gros - senere til et forsikringselskap (Vemestad). 5. etasje var loft.

Kontorene var ytterst spartanske, som vanlig den gang. Det som huskes bedst er de høie pultene med skrukrakkene - et bilde av Steilene i glass og ramme, som skulde bli hengende i mange år, stadig mer krøllet i kartongen og avbleket i fargen - en lang skranke med en messingstang med pære i kuppel på toppen - like innenfor inngangsdøren, i et hjørne et stort firkantet bord med faste krakker for besøkende - i "KASSEN" et vaskevannsfat på jernstativ for oppbevaring av småpenger og trikkeskilter - kontorsjef Kallebergs kontor, neppe over 6 m², vegg i vegg med kassen, dannet ved en ekstra vegg i melkehvitt glass et par meter høi - kontorsjef Finborud, som regel stående ved sin pult i et hjørne innerst i det store kontoret.

Fargene på veggene, ubestemmelig blågrøn, kunde neppe ha gledet noen, men det var da heller ikke meningen.

Eksteriøret var i samme stil :

Et halvcirkelformet sort skilt med firmanavn i gull over inngangen. Over det en liten flaggstang, hvorfra der ble flagget på spesielle dager og ved spesielle anledninger. I de store vinduene, ca 3 m. høie og som gikk nesten ned til fortauet, var ingenting utenom en sort plate med Actieselskabet Østlandske Petroleumscompagni og noen renner i gull.

Foran Vinduene fra golv til tak noen "gedigne" gardiner i blått med gult
Fridtjof Lind fikk dem fjernet da han kom inn i firmaet i 1922 og arbeide
tid i 1.etasje.

Inne i nabogården i Dronningensgt. 22 , hvor postavdelingen i sin tid sku
komme, var en bodega med tvilsomt klientell. Et grønt hus sto midt på gå
plassen. Vaktmester Halvorsen klaget over nattlig spetakkel. Det var i
hele et dårlig strøk, med jentetrafiikk og svak belysning.

Denne bodega kunde av og til friste kontorets svake sjeler over evne. Ut
gangen var slik plasert at selv ikke kontorsjef Finborud kunne vite hvor
fraværende befandt sig. Det ble dog vanskeligere efterat von Tangen Eek
hadde faldt ned av krakken etter et bodegabesøk midt på formiddagen.

3

Personalet i 1909.

bestod av

Første etasje:

kontorsjef Fredrik Finborud

"kontorsjef" Georg Kalleberg, sjef for salget

Regnskap

Gunerius Krogstad

Carl Mathiesen

Ordremottaging - fakturering og memorialføring petroleum.

Aug. Berg, avdelingssjef

Henry Røer

C. von Tangen Eek.

Dessuten drev Henry Røer om ettermiddagen litt med bensin for renserier og fargehandlere, samt, men i liten utstrekning, for biler.

Kasserer: Sundby

assistent: Olaf Syvertsen.

Inkasso (utskrivning av anvisninger)

Chr. Østvig

Emballasje-bokføring

(kreditering av trefat i retur- i trefatmemorial med beløp. Senere (fra 1913?) kom petroleumsjernfat og bensintanker som blev ført på lånekonti i en bok, senere på Kardex kort.)

Sverre Syvertsen

Lagerbok petroleum og bensin på lager:

Finn Mørch Reiersen

Volontør: Erling Angell

2 bud.

13 + 2 bud i Feb.

Annen etasje.

Revisjonen.

Paul Røer

assistent Gustav Gulbrandsen

samt

disponent J. E. Oldenborg

3:

Funksjonærene utenom hovedkontoret var :

Bestyrer Alfred Andressen, Steilene

Ekspeditør Petter Andresen, Tomta

Bokholder Hem, Steilene

Regnskapsfører Schjerven, Steilene

Ekspeditør Alfred Olsen, Brygga

Ekspeditør Bugen, Tomta

I 1909 var kontortiden kl. 9 - 2 og 4 - 7 . For volontør Angell (som delte pult med Aug. Berg, Henry Røer og von Tangen Eek) ble den som regel til kl. 12. Alt skulde kopieres i håndpresse eller kopimaskin (en opsiktsvekkende nyhet og ikke bare alle brev, men også hver eneste faktura skulde unntegnes av disponent Oldenborg, foruten av avdelingssjef Berg. Torsdag var en unntagelse. Da gikk disponenten tidlig for å spille kort i Handelsstanden i Tollbodgaten.

Ennå i 1909 var det ingen kvinner i firmaet, og dermed heller ingen skrivemaskin, bortsett fra en som blev brukt av Finborud, som hadde begyndt (i 1900) som korrespondent. Dette var vistnok firmaets eneste kontormaskin bortsett fra nevnte kopimaskin. Telefonapparater så det i Angells første år ut til å være færrest mulig av. Finborud hadde ordnet det slik at han kunde på anmodning slå sitt apparat over til en rekke personer, foruten i lunch-pausen til spiseværelset hvor private telefonsamtaler måtte foregå. Man måtte sveive, forlange den riktige sentral hvis det ikke var den man straks kom frem til, senere nummeret. (Angell husker fremdeles numrene til Tomte-brygga og Steilene: 2984 og 2284.) Hustelefonen besto av en skive med visere og 20 numre, men neppe halvparten var i bruk.

På veggen i første etasje hang et apparat med direkte forbindelse med Tomte.

Mannfolkene var fremdeles prydet med store barter, selv om tidligere års jakket og mansjetter var forsvunnet.

Østlandske var kjendt for å betale godt, det gjaldt særlig for høiere funksjonærer, men også for arbeidere. Angell begyndte med kr. 30.- pr.mnd., men så var pengeverdien en annen. Det var mindre å bruke pengene til og man snudde på skillingen.

Kontorsjef Finborud var samtidig personalsjef, men vurderinger, trening, retledning og samtaler var naturligvis ukjendte begreper. Angell blev en gang kaldt inn til direktør Andresen, som meddelte ham at han gjerne måtte søke sig over i et annet firma. Andresen hadde ikke noe imot det. Angell blev dypt ulykkelig, klar over at Finborud var misfornøjet med et eller annet, men noen grunn ble ikke gitt.

Av sosiale goder hadde firmaet en privat sykekasse, ikke almindelig den gang, og en god hjelp.

Skulde man ha pålegg måtte man som regel be om det og ikke alltid med hell, som da Henry Røer fikk dette svar av disponent Oldenborg: "Desværre. Har ikke råd. Skulde pusset op gården, men har ikke råd."

6

Funksjonærer hadde 10 virkedagers ferie, men August Berg kunde fortelle om den tid da det ingen var. Han hadde dristet sig inn til disponent Oldenborg for å be om noen dagers ferie for å kunne ta en tur hjem til Høland, hvor han ikke hadde vært på mange år. Disponenten svarte etter å ha fått igjen talens bruk: "Men har De da ingen interesse av firmaet da, unge mann? Ja, ja, bare ta ferie De." Hvilket Berg gjorde, for å bli kaldt telegrafisk tilbake fra Høland 2 dager senere.

Da Olaf Syvertsen ba sig fri en mandags formiddag for å delta i hopprennet i Holmenkollen, svarte den samme Oldenborg: "Fri? Jeg gamle mann har aldri sett et Holmenkollerenn!". Syvertsen fikk omsider fri noen timer under store betingelser. Det skal være usakt om det var det året han tok damenes pokal, men en kjendt hopper var han i hvert fald på det tidspunkt.

Overtidsbetaling var ukjendt. Kjørerne holdt på til kl. 7 og på Tomt og Brygge kunde klokken bli både 8 og 9, ofte måtte natten tas til hjelp. Direktør Andresen var ved en anledning (omkring 1920) kommet over ekspeditør Alfr. Olsen på Tomtebygga kl. 2 om natten, da han skrev emballasjerapporter. Direktøren var kommet kjørende ned Bispegaten og hadde sett lys på Brygge. Han refererte hendelsen på kontoret dagen etter med følgende kommentar: "Han var så trøtt at jeg kunde tatt på aue på'n uten at han hadde blunket." Det var ikke ment som noen anerkjennelse.

Procedurene var enklere, leddene færre, avstanden opp til toppen kortere. De ble sakt, med noen overdrivelse, at Kjøgg så sig om i landskapet, pekte med stokken hvor anlegget skulde ligge, reiste hjem og dikterte kontrakten.

Da Thurn Basberg, innehaver av Anton Basberg, agent for Schwelmer Eisenwerk, som praktisk talt var enleverandør av jernfat til Østlandske, kunde fortelle sin venn direktør Andresen at han hadde fått en sønn, lød gratulasjonen slik:

" Noter en ordre på 1000 jernfat. "

Da frk. Helene Wohl ble ansatt skjedde det på den måten at Andreas R. Lind kom tuslende inn på kontoret med henne i holene, gikk bort til Finborud og sa:

"Sett henne til noe på kontoret. Dette er min datterdatter." Hvorpå han forsvandt.

K og P tanker.

Rundt 1910 begynte Østlandske innstalleringen av de såkaldte K og P tanker rundt i en lang rekke byer og på steder hvor fylling fra tankvogn var mulig.

K tankene (200 - 400 - senere også 600 og 1000 l.) stod i kjelderen med rørlodning op til måleapparat (1 og 5 liters) i butikken.

P tankene (125 og 215 l) sto i butikken med måleglasset (1 l.) på et rør opp fra tanken.

Fyllingen foregikk som nevnt fra tankvogn utstyrt med automat for måling av 20 l., til å begynne med på bestilling, senere i Kristiania (fra 1925) og noen andre steder med faste (som regel ukentlige) ruter.

Ordningen gjorde at andre selskaper hadde overmåte vanskelig for å komme inn på petroleummarkedet, og ingen foretok noe lignende. Dessuten hadde Water White ry for å være noe ganske enestående i kvalitet og jevnhet. Kundene måtte tegne kontrakt for en rekke år samt betale innstallasjonskostning - kr. 10.- for P tankene og noe mere, etter omstendighetene, for K tankene. Ved årets slutt fikk disse kunder en bonus på kr. 1.50 pr. 200 liter.

I laddistrikter uten tankvognsfylling bruktes såkaldte "Flyvende anlegg" med måleapparat som for K anlegg, men hvor tanken var erstattet med et vanlig petroleumsejrnfat, som ble byttet når det var tomt.

Emballasje.

Til å begynne med foregikk all fatlevering av petroleum på trefat, men ca. 1913 kom de første jernfat, i tønneform (bukfat) innhold ca. 180 l. Det ble stadig mere jern og mindre tre helt til bøtkeverkstedet på Steilene forsvandt for godt i 1921.

I 1909 kostet trefatene kr. 5.-, siden steg prisen til kr. 15.-. De ble anført i fast regning og kreditert ved retur.

Trefatene ble brukt flere ganger og etter hver retur rengjort, reparert, limet og malt på Steilene.

Ved leveringen hos kunden borete kjøperen et hull i fatet og skrudde i en sigarformet kran.

Bensinen ble levert på jernfat - med rullebånd - med innhold ca. 50 - 200 og 300 l., foruten på 15 l. kanner (med kork plombert med gips). Til å begynne med foregikk all bensinlevering på kanner.

Fra 1907 ble petroleum levert også på 5 liters firkantede kanner plombert med en blikkapsel.

Til de første bensinanlegg skodde leveringen på jernfat (bensintanker), som ble tørt over på den underjordiske tank (50 l.)

Det første anlegg kom i 1915, men det gikk en del år før dette betød noen belastning for jernfatene.

Ved forsendelse med jernbane forlangte ildsfarlighetsmyndighetene den gang at bensintanken skulde være forsynt med sikring, noe som skaffet emballasjeavdeling en mange vansker, fordi de så ofte manglet ved retur.

Petroleumskannene måtte betales, men kunne deretter så byttes inn. Overskytende antall ble kreditert, og Finborud passet nøie på at ingen fikk mere enn hvad der var betalt. Prisforendringer på emballasjen vanskeliggjorde kontrollen. For bensinkanner var det en lignende ordning.

Regnskapsoplegget i 1909 skal nevnes ganske kort. Det var stort sett det samme fra til annen verdenskrig - med nødvendige tilpasninger.

Krogstad førte allerede da hovedboken, men dessuten Utenbys Reskontro.

Mathiesen førte Innenbys Reskontro.

Dessuten blev ført :

Kassabok

Kassa Indtægter og

Kassa Utgifter på løse ark

Diverse Creditorer

Journal

Diverse Creditorers bilag

Memorial for petroleumleveringer på fat og bensinleveringer -dannet grunnlag også for notering av emballasje i lån, som innledertid først begy med petroleumsjernfat og bensintanker (omkring 1913) - først i bok, senere på kort.

Memorial S 2 for petroleum-tanklevering

Memorial S 3 for petroleum kannelleveringer.

Senere kom etter opprettelsen av egen bensinavdeling :

Memorial S 4 bensin på emballasje

Vistnok omtrent samtidig fikk man

Memorial S 5 fyringsolje

Memorial S 6 bensin-tankleveringer

Trafatmemorial for returnerte trafat.

Fakturakopier eller 4 for kontantsalg- d.v.s. tankleveringer) leveringseddler - kopier, ble bortlagt i mapper for notering av månedlige uttak.

Såvidt Angell kan erindre var det ingen lagerbokføring i 1909. Finborud førte vistnok de nødvendige notater.

Fra ekspedisjonen og lagre kom regelmessig inntekts - og utgiftsoppgaver, emballasjerapporter - beholdningsoppgaver, leveringseddler for kreditleveringer, hvorpå fakturaer blev utskrevet på hovedkontoret - rapporter over hver hver tankvogn-tur, bilagt kopi av kontant-utleveringseddler.

Følgende hadde <u>kommet</u> til mellom 1897 og 1909 :	<u>Utgått</u> mellom 1897 og 1909
Kasserer Sundby (etter Karlson)	
Gustav Gulbrandsen (1900) (etter Tønnesen)	
Fredrik Finborud (1900)	Henry Angell (1906)
Erling Angell (1909)	Tønnesen, revisjonen
Olaf Syvertsen (1900)	Karlson, kasserer
Sverre Syvertsen	Wohl, se nedenfor
Finn Myrnes Reiersen.	Den ikke identifiserte

Antall funksjonærer ved hovedkontoret hadde i tiden 1897 til 1909 økt med 2, (den ikke identifiserte fra 1897 er da betraktet som utgått før 1909). Wohl's stilling er uklar. Han var med og bygget den første tank på Steilene for A. Hørth, overtatt av av Østlandske i 1895, den gang ingeniør på Fyrstikfabriken på Bryn, og var altså med på fotografiet fra 1897. Hvem som var teknisk ansvarlig i 1909 er ikke på det rene, da Kjøpx først kom senere, i 1913/14 .

Med funksjonærer utenfor hovedkontoret hadde ikke skjedd noen forandring.

De var fortsatt :

- Alfred Andressen, bestyrer Steilene
- Petter Andressen, Tomta
- Hem , bokholder Steilene
- Schjerven , regnskapsfører Steilene
- Alfred Olsen , eksp. Brygga
- Bugon , ekspeditør Tomta.

En rekke hadde vært innom i kortere eller lengere tid mellom 1909 og 1920 : Frk. Helene Wohl, datterdatter av Andreas R. Lind og følgelig en kusine av Frithjof Lind. Hun ble gift med en Jebsen som drev i assurance. Den gang var det slik at en last ikke ble forsikret uten at der var ringt til en rekke assuranceelskaper, som faktisk måtte gi anbud, faste premier eksisterte ikke. Det så ut til at Jebsen ble gitt en viss preferanse i den sterke konkurransen.

Strandenæs , rekkontrofører, Han ble gift med frk. Eghmer, også ansatt i Østlandske i samme periode. Annen generasjon er nå i firmaet.

Birger Andreassen, rekkontrofører. Best kjent som sykkelrytter, hadde en tid rekorden Trondheim - Kristiania.

Odd Bruun fra Hammerfest, rekkontrofører.

Heyerdahl, hadde bl.a. summeringen av innenbys salg. Måtte gå over til å se opp noen tilfeldige summer. da han aldri fikk det til å stemme. Han ble ikke lenge i firmaet.

Rolf Johannesen, emballasje. Drev privat kjøp og salg av emballasje i kontortiden, hvilket Finborud ikke lot passere. Han startet emballasjefirmaet Rolf Johannesen & Co., som ennå eksisterer.

Njerskaug, memorialfører. Kunstnernatur med tversoverslips.

Frk. Bøhn, memorialfører.

Leif Normann, rekkontrofører. Senere kjendt bestemann på Bjerke travbane.

Forandringer i organisasjonen (1909 - 1920).

Cunerus Krogstad, fører fortsatt hovedboken (men ikke lenger noen reskontro)

Carl Mathiesen er blitt økonom

Olaf Syvertsen er blitt hovedkasserer

Petroleums- og bensinavdelingen er blitt adskilt under hver sin avdelingsjef, henholdsvis :

August Berg med assistent Reinholdt Dahlberg (ny)

Henry Røer " " frk. Maseng (senere fru Kumeneje) (ny)

Gustav Gulbrandsen har overtatt reskontroføring med assistentene :

frk. Margit Bjerkelund (senere fru Kristoffersen) (ny).

frk. Kumervold (senere fru Paul Røer) (ny)

Gulbrandsen førte selv en reskontro. Følgelig var det blitt 3 - mot tidligere

K og P tanker har fått sin egen mann : Einar F. Hansen (ansatt 1915)

Lagerbokføring : fru Margit Johansen (ny)

(i 1909 hadde vistnok Finborud selv tatt det vesentlige.)

Emballasjeavdeling er opprettet med avdelingsjef Erling Angell.

Assistent : Ivar Holter (ny).

Andre nye navn i perioden :

Direktør Andresen hadde avløst disponent Oldenberg (1913 ?)

Trygve Figenbaum kom inn i 1914.

O.V. Ikgg i 1913/14, som teknisk leder.

Lito Haavaldsen 1919, som assistent for Kjøgg

Johan Tuft, volontør (1918) reisende fra 1921.

Guttorm Andersen, volontør.

Frk. Hjørdis Knudsen (senere fru kasserer Syvertsen) stenograf for direktør.

Frk. Margit Solberg (senere fru Øyen) bortlegging av petroleums-tanklevering

Frk. Cecilie Haug (senere fru Einar F. Hansen) stenograf for Finborud.

I tidsrommet frem til 1924+25 da Angell forlot hovedkontoret, var det få personalforandringer, til tross store forendringer på høieste administrative plan - selskapene kom jo under en felles ledelse i 1922. Vi nevner bare her direktør Alf Philipsen tok over etter direktør Andresen, Frithjof Lind og Odd Haugen kom inn i firmaet, likeledes Leif Jacobsen.

Einar F. Hansen overtok bensinavdelingen etter Henry Røer, etter et kortere sjestespill av løytnant Sjøgaard.

Fredrik Finborud ble direktør

Trygve Figenbaum kontorsjef (1925).

15

Dagens bilende og flyvende salgsfolk vil nokk smile av sykkelen, karjolen og sloden, som var den tids befordringsmidler.

Under første verdenskrig anskaffet Østlandske egen reisende-hest. Karl Larsen kjørte opp Gudbrandsdalen til Otta, men der fant Løfsgaard at hesten var "brøtt" og sendte den hjem med jernbane.

Når jernbanepelsene ble pakket ut om høsten, fulgte hele kontoret med. Disse pelsene var de samme som de som ble brukt av jernbanens konduktører, den gang de gikk utenpå voggene og klippet billetter gjennom vinduet.

Angell fikk ganske snart sin første "Fiat". Hans sertifikat er datert 26. januar 1926, et av de første i selskapet. Senere bruktes "Dodger" gjennom flere år. Ved en spesialavtale var prisen så lav som kr. 6000.-, og det var kjø av folk som vilde kjøpe disse Dodger for kr. 5000.- etter et år. Lenger ble de ikke brukt.

Angell fikk allikevel en del føling med vanskelighetene, fordi bilen ikke alltid kunde brukes om vinteren. Da måtte han leie motorcykel med fører og satt selv i sidevognen eller i en slode bak - med eksosen like i ansiktet.

Det hendte at motorcykkelen måtte tas inn i et landhandleri og varmes opp ved kakkelovnen før den kunde startes, når kulda var som verst.

Slik sykkel var tilleide på Skarnes og Koppang, for turer til Odalen og Rendalen.

Trainingen av nye reisende tok Kalleberg sig av, men den kunde umertiden være vel meget basert på egne forutsetninger. Den kunde bestå i at Kalleberg tok mannen med på en liten runde hvorunder han demonstrerte hvordan kunden skulde tas. Det hendte da at Kalleberg slo i bordet og forlangte at kunden skulde ta 2 fat (av Valls' "udmerkede" smørøljer), hvilket han straks gjorde, selvom han nok kunde ha ment at ett vilde være mere enn nok. Da den nybakte reisende skulde prøve metoden på egen hånd, virket den ikke bra.

Den nye reisendes varekundeforhold var vel heller ikke alltid på høiden, særlig når det gjaldt smørøljer, men så var da heller ikke kunden interessert i spesifikasjoner. Han dryppet en dråpe på pekefingeren fra et av reisendes mange prøveglass. Dermed var kvaliteten fastslått. Det skapte komplikasjoner at den samme smørølje kunde være rød, blå, gul etc. allt etter det fargestoff Valls tilfeldigvis hadde på lager. Det ble almindelig å bestille rød, blå eller gul olje etc., uten at noen kunde vite hvad kunden hadde ment med det. Det rettet sig etterhvert.

16

Salgsmetodene kunde av og til bli noe tvilsomme, eksempelvis som da en hotel eier på Gjøvik måtte ut i byen for å skaffe Beatrice og W.W. da Kalleberg og Kjøge hadde funnet kaffen kokt på vedom aldeles udråkkelig. Siden ble den utmerket.

Hadde Kalleberg mistanke om at sjafføren brukte et konkurrerende merke, skrek opp om den fryktelige bensinstanken. Han ble tilrådet å bruke Tiger, hvis det ikke var meningen å ta livet av passasjerene.

Karl Larsen hadde utviklet sin egen teknikk. Han kunde gråte som et barn, hvis han ikke fikk en kontrakt, angivelig fordi han ikke turde komme hjem til Kalleberg uten.

Representasjonsformene var annerledes og bød på fristelser. Angell kan ennå huske et telegram han sendte for Kalleberg: "reisende Knudsen centralhotell elverum vi ønsker ikke holde lystreisende kom hjem petroleum".

Knudsen hadde ikke latt høre fra sig på 8 dager.

De reisende 1909 - 1925 var :

Haagensen, Ragnar Kalleberg og Karl Larsen, senere Kalleberg og Johan Tuft, fra 1925 også Erling Angell, som ble stasjonert på Gjøvik.

Ragnar Kalleberg var et hyggelig, elskværdig og meget pratende menneske. Sin karriere avsluttet han i Arendal, hvor han ble en liten menneskealder. Sin far energi hadde han ikke arvet og viste avgjort uvilje mot å plage en kunde med personlige besøk, når det kunde gjøres over telefonen. Ved en anledning måtte han allikevel følge en representant fra Oslo ut til en industrikunde i distrikt og var da så uheldig å komplimentere med den "nye" fine veien, som var anlagt etter hans sidste besøk. Den viste sig å være 25 år gammel.

Under første verdenskrig etablerte Ragnar Kalleberg sig som aksjemegler i Larvik. Det gikk lange fint, siden gikk det galt, som med de fleste. Han sloet med gjeld i mange år etterpå. Allikevel minntes han med synlig tilfredsstillelse den tiden da han var den store mann og gikk med floss hver dag.

Karl Larsen var liten av vekst, men - i egne gine - en meget betydelig mann. Han gikk over i B.P., ble disponent i Stavanger og ennå mer betydelig, noe han demonstrerte ved stadig å ha bena på pulten

Noen ord om funksjonærene i 1909.

Georg Kalleberg er blandt dem som huskes særlig godt, svar, dominerende, folig, innsmigrende eller truende, uten sans for form og etikk, men med en uvcharme som bar over så meget. Shell vilde neppe tatt det altfor høitidelig det hadde kommet dem for øre at Kalleberg betegnet deres petroleum som "kat". At hans charme kunde anta forekjellige former vil forståes av hans visdoms til nye selgere :

- Er'n avholdsmann er du det
- Dreker'n, gjør du det.
- Er'n religiøs, er du det.
- Banner'n, gjør du det.

Kontoret kunde se Kalleberg i full utfoldelse når kundene strømmet inn for å hente årsbonusen. Han benyttet anledningen til å hilse på gamle venner og det var mange. De var alle smilende og skjønt dette var i slavekontraktens tid lykkelige over å ha et firma som Sjølandske. Den rene sparekasse, skulde en tro kontorejef Kalleberg.

Kalleberg var ikke så lite av en skuespiller. Han kunde tillate sig å avslutte et foredrag i Kjøtmandsforeningen i Sarpborg med følgende, fremført med megen patos og det gikk som det skulde :

"Kjøtnermennes kjærlighet, min belønning."

Angell minnes en liten episode, ikke merkelig, men tas med fordi den er typisk. Han kan erind se for sig et par runde gine, medfølgende inntil det røp ende, da Kalleberg ved en middag på Gjøvik hadde måttet meddele at desværre det ikke mere igjen av den Njssørreten Angell hadde gledet sig til, enn hvad han selv og Kjøgx måtte ha. Angell skyndte sig med å si at " det gjør da ingenting Kalleberg, jeg tar like gjerne noe annet," for å bli møtt med stølende glede av de to, fordi offeret så villig gikk i vannet. Naturligvis var det mere enn nokk.

Tonen ble en annen når det gjaldt å lede en synder som hadde dyrket fremmede guder, som Kalleberg uttrykte det, tilbake på den rette vei. Da kom slavekontraktene frem. Nå hadde ikke straffebestemmelsene vært særlig aktuelle for Norsk Engelsk Mineralactieselskab (Nomas), det senere Shell, kom inn i bildet i 1911. Eneste konkurrent hadde vært Norsk Amerikanek Petroleum Co., som imidlertid fikk sin "Diamant" petroleum fra Steilens,

Da Shell begynte fikk Angell og en annen av firmaets yngste den oppgave å følge etter deres vogner rundt i byen for å notere "syndere". Følgen var skrivelser begynte å strømme ut, unnertegnet Georg Kalleberg, hvori disse "syndere" ble bedt om "venligst" å oppgi hvad de hadde kjøpt fra andre kanter for så nota på mulkt kunde bli sendt Dem. Pengene skulde riktignok gå til "vældedige" formål, men selvsagt vakte saken adskillig bitterhet. Innkreving av slike mulkt var en belastning for salgsfolkene. Angell husker et tilfelle fra Hamar hvor kooperativet ble avkrevet kr. 150.-. En rasende formann ble imidlertid meget blid, da man kom frem til at saken kunde ordnes ved innbetaling til en esperantoforening, hvor han også var formann.

Kalleberg sto meget høyt hos arbeiderne. Han førte et språk de forstod. En gang mønstret Krokvold inne hos ham med bange anelser etter å ha fylt en kjeller med petroleum gjennom et galt fyllerør. Kalleberg viftet ham vekk: "Se å peil dig ut. Makke sendt bud på dig!"

Slikt gjorde godt og ble viden kjendt.

Når huset var på bunn etter en lang natt, kunde det bli en påkjennning for personalet. Det hendte at et av budene, som kom i lovlig erend, ble stengt inne i sikkerhetshvelvet fordi Kalleberg plutselig ikke vilde ha noen "flying" gjennom kontoret, og det hendte at løytnant Sjøgaard, liten og lett, som Kalleberg ikke likte, fikk sig en luftetur ut gjennom forhenget og havnet lar ute på gulvet - unner vilde brøl.

Historiene om Kalleberg er så mange at de ikke kan refereres her.

Fredrik Finborud var Kallebergs røke motsetning. Om Kalleberg og Kjøgg kan sies at de var fryktet og elsket. For Finborud vilde enkelte kanskje stige det sidste til tross for prisverdige egenskaper. Når han hilste - det er sikkert av de ting mange særlig husker - foregikk det like korrekt som alltid, med hatten i en bus på strak arm ned i knehøide, med ærbødig bønning og vridning av overkroppen og med en forbindtlig mine. Seremonien var nøyaktig den samme enten det gjaldt høi eller lav, men det er nok mulig at noen kunne savne noe i all den korrekte elskverdighet.

De to kontorjefer holdt stort sett fred innbyrdes, men det forekom en og annen eksplosjon. En gang benyttet Finborud anledningen til å minne om, ute på kontoret i sprøte etasje, at "De har tatt Deres titel, mens jeg har fått min av direksjonen."

Det stente likesom ikke med det bilde man hadde dannet sig av Finborud, at en gammel kone som av og til besøkte kontoret for å selge blomster, hver gang fikk fem kroner.

Fredrik Finborud ble direktør og dro til Bergen i 1925.

Ingeniør O.V. Kjøgg kom inn i Østlandske gjennoms direktør Philipsen, som han ble kjent med på Island, hvor han var byggeformann.

Kjøgg var en charmerende, generøse, dynamisk type, med krefter som en bjørn. Dem visste han å demonstrere på en måte som satte ham i respekt, som når han satte bråknakere på plass, eller avsluttet en diskusjon om kravet om 2 mann på fatbilene ved å kofte et fat (på over 150 kg.) opp på en bil.

Også om Kjøgg er det et utall av historier, men de bør refereres av kilder som har stått begivenhetene nærmere. Her skal bare tas med en som hendte i Prinsensgate.

Kjøgg hadde måttet ta treppen fatt, da heisen ikke kom. I 5.etasje kniper han aynderen, en liten ryver som hadde vært inne i teknisk avdeling med tegninger og latt heisdøren stå åpen. Kjøgg eksploderte på vanlig vis, men gutten var ikke det mindste redd, så Kjøgg opp i ansiktet og ba ham holde kjeft. Han kalte ham til og med en skjeggemops. Kjøgg satte i å le, som bare han kunde det, klappet gutten på hodet og ga ham 25 øre.

Kjøgg gikk ned med "Kronprinsesse Märtha". Etter hva noen visste å fortelle skulde han ha grepet inn under forvirringen ombord og forlangt at kvinner og barn skulde gå først i båtene. Hva som egentlig foregikk vet sikkert ingen.

Paul Røer - var fra To gård på Nesodden, som han eide og forpaktet bort. Det var av Petter Røer på To at A.Hilorth i 1890 hadde kjøpt Steilene og en del eierdommer på Alvan.

Røer likte å opptre med en gutteaktig tøffhet og et saftig sprog, men bjeffet mere enn han bet. Som revisor var han hyggelig og forståelsesfull og laget aldri mere opstuss enn nødvendig.

Følgende hendelse kan være en prøve på alt det vare Røer kunde finne på:

En dag opdaget han at August Borg stadig kom smikende opp i annen etasje (i Prinsensgt.) hvor revisjonen hadde kontorer. Grunnen opdaget han snart.

Berg hadde stukket urna et glass fra en fest som var holdt der oppe dagen forveien og kom for å ta en slurk. Røer begynte nå, forsiktig i begynnelsen etterfylling mellom besøkene som fortsatte hele dagen. Berg fattet i mistanke, sløvet som aktsomheten ble etterhvert.

Cumerius Krogstad - skrev nydelig og snirklet og var en ordensmann. Han bodet som han inntok sin lunch, inklusiv hardkokt egg, stående ved siden pulten, med servietten godt ned i snippen.

Carl Mathiesen - nørkryd i ansiktet, aktiv, masete og rotete. Han anviste skonom, regninger på bestemte dager, men notatene var det som regel vanskelig å finne.

Henry Røer sluttet i Østlandske øktring 1920 og gikk inn i sin kones forening Ingebjørg Johnson -.

Chr. Østvig - gjorde sin jobb stille og rolig og lot ,da den tid kom, gjøre sin assistent, Else Marie Madsen, ta ledelsen. Han var far til Karl Aagaard Østvig, Wiens ledende operettekunstner i 1920 årene.

Avdelingsjef August Berg skulde i sin ungdom ha vært en sprade på by'n. Årene ble han nørk, grublende og fåselt. Assistent Guttorm Andersen var kommet i skade for å sette i papirkurven en bunke regninger på sin fransk cognac unner Bergs ferie, sammen med gamle perner etter fakturabøker som alle skuffer og skap, men som Berg ikke hadde hjerte til å kaste. En sak som måtte påtales. Men det gikk et helt år. Først da Berg er på vei ut til en ny ferie, snur han sig i døren: " Ja, så behøver De ikke rydde skuffen min ifr da, Andersen."

Ved en anledning var personalet invitert til Bergs villa på Skøyen og han overrasket da med å synge viser til eget pianokompagnement- riktig nok i noe begredelig tone. Et vers som Angell ennå husker siteres som en antydning om et problemene unner annen verdenskrig ikke var nye.

Vil du kanskje ha
nå har kom til

Vil et mannfolk skrå
 må hans kone stå
 på fortauet hos La ngaard i en kj
 for e lita pakke kurva
 ble a trykka skvar forkarva
 men så sinker det på
 dem han har å fj.

Gustav Gulbrandsen var den rolige, samvittighetsfulle regnskapsmann hvis bøl
 alltid stente. Han var først assistent i revisjonen, senere sjef for reskon
 spring, til slutt hovedbokholder.

Ludvik Halvorsen kunde trenge et longer kapitel.

Han hadde vokst opp med firmaet fra han begynte på Steilene som rene guttur
 Han ble overtatt av østlandske fra A. Hiorth i 1893, rodde folk og post,
 arbeidet senere i tapperiet, og kom i 1916 til hovedkontoret, etter å ha v
 en tid på Tontebrygga. Alle steds nærværende, alltid til tjeneste sent og
 tidlig.

En liten episode, typisk for Halvorsen.

Det var rundt 1920 at en av firmaets yngste, som deltok i Høidesprangøvelsen
 over skranken i første etasje i nr. 3A, var så uheldig å foie med sig en
 messingtang med kuppel som ble knust. Unner det tredjegrads forstyr som ful
 da Kalleberg opdaget skandalen, røp Halvorsen ikke med et ord at han visst
 hvem synderen var, skjønt han hadde fått full tilstedelse.

Ludvik hadde en tvillingbror Simon (formann på Brygga). De var så like at f
 en gang deres bestemor klarte å skjelve dem fra hverandre. Mange eksempler
 kunde nevnes på foraktværdige mennesker som trodde at nå gikk det rundt.

Kjggx kom en gang, ny i firmaet, inn til Kalleberg og forlangte at formann
 Halvorsen skulde avskediges øieblikkelig. Kjggx hadde purret på en ordre so
 Halvorsen nå ikke en gang kunde huske å ha fått. Kalleberg kalte inn de to
 og ba Kjggx peke på den som hadde fått henholdsvis ordre og purring.

Kjggx gjorde ikke noe forepåk.

Som annen generasjon i firmaet visste Erling Angell, hans far var revisor, adskillig om forholdene allerede på forhånd. Det var blitt fortalt ham hvordan påpasselige sjeler på Vålerengen hadde kunnet skaffe sig en smule petroleum til lampene ved å "pulle opp", som det ble sakt, med en skje, hvad de kunne komme over av det som lekket ut av fat Østlandske lagret på tomtene hvor Essostasjonen Etterstad og A/S den Kon. Fabrik Norden nå ligger.

For å bevare de lagringstillatelser firmaet der hadde for opbevaring av ildfarlige vesker, måtte det til stadighet lagres mindst 5 fat på hvert av disse steder. Fatene var den gang av tre og begynte snart, ofte forbausende snart å lekke. De måtte skiftes med passende mellomrum.

I sine første år bodde Angell på Kongshavn. Hans far tok båten inn til Elytebryggen ved Østbanen. Andre muligheter forelå ikke.

Om tiden rundt 1909 og senere forandringer sier Angell :

Byen var så meget mindre og helt anderledes. En bil var en sjeldenhet.

Fra kontorene i Prinsensgt. så man over til Christiania Sjøforsikrings lave bygg som senere ble avløst av Kardex-bygget. Hovedpostkontoret, som skulde opta et helt kvartal, kom først i 1916.

Over gatekrysset like utenfor kontoret hang en av de elektriske buelamper det var så mange av i Kristiania på den tiden. Den mest almindelige gatebelysning var dog gasslyktene, som i sin tid hadde fortrængt oljelampene, hvorav det ennå var noen tilbake på lite befærde steder. De forsvandt etterhvert i løpet av noen få år.

Strøket rundt våre nåværende kontorer i Haacon VII's gate er jo også totalt forandret. Det var mange som spurte hvad Østlandske skulde med de gamle tegnene da statoråd Hauan sikret sig Munkedamavn. 5 B. for en kvart million kroner, mange penger den gang.

Den lille bod node i Akerselva med en eller to mann, hvor der ikke en gang var en kran for pålossing, og ekspedisjonen i Bispestraten med de 40 hestene, minner ikke meget om forholdene slik de er på Sjørsøya idag.

Den gang var Sjørsøya ennå bare en grøn og idyllisk øy hvor kjendte Christianiaborgere hadde sine landsteder, blandt den grosserer Andr.R. Lind. Unner personalets årlige tur til Steilene la "Petrolea" turen om Sjørsøya hvor salutt ble avfyrt til ære for grosserer Lind.

Den tid synes så fjern, sier Angell, da han demonstrerte petroleumslamper i Prinsensgate, han kan dog ennå huske at det var " 16 linjers ".